

УПРАВЛЕНИЕ ПРОИЗВОДСТВЕННЫМИ ЗАТРАТАМИ В ПРЕДПРИЯТИЯХ С РАЗЛИЧНЫМ УРОВНЕМ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ

**Бунчук Н.А., аспирант*,
Южный филиал Национального университета
биоресурсов и природопользования Украины
«Крымский агротехнологический университет»**

Специализация расширяет возможности использования новой высокопроизводительной техники, для более полной механизации и автоматизации производства, что повышает производительность труда, качество выпускаемой продукции. А эти процессы, в свою очередь, приводят к концентрации расходов в отдельных крупных производственных центрах и упрощают процесс учета, контроля и анализа производственных затрат. Специализация выступает как организационная предпосылка обеспечения устойчивости сельского хозяйства, роста выхода продукции при высокой эффективности производства.

Специализация в сельскохозяйственном производстве напрямую связана с его рациональным территориальным размещением, которое позволяет с учетом конкретных природно-экономических условий производить максимальное количество продукции с минимальными затратами. Таким образом, специализация и размещение выражают один и тот же процесс разделения труда в сельском хозяйстве [2].

Рассмотрев сущность специализации сельскохозяйственного производства можно предположить ее взаимосвязь с системой управления производственными затратами предприятий. Так, можно говорить о том, что специализация сельскохозяйственного предприятия на производстве отдельных видов продукции способствует более эффективному управлению затратами на их производство. Теоретически можно рассмотреть влияние специализации на каждый элемент управления затратами:

— упрощает процесс *планирования* за счет сокращения организационной и финансовой структуры предприятия; стабильности ассортимента продукции и состава ресурсов для ее

* *Научный руководитель – Додонова М.В., к.э.н., доцент*

производства;

— способствует более детальному *учету затрат* на производство конкретного вида продукции, выбору метода учета затрат и калькулирования себестоимости, более достоверному и оперативному отражению информации в системе управленческого учета;

— стандартизирует информационную и методическую базу для проведения *анализа затрат*;

— упрощает процесс *регулирования и координации* вследствие формирования устойчивой организационной и финансовой структуры и сокращения количества внутрисистемных связей

— формирует экономическую основу для *мотивации* к сокращению затрат производства в связи с возможностью планирования и контроля расхода ресурсов

— упрощает процедуру *контроля* в связи с формированием четкой системы контролируемых показателей.

Для проверки на практике степени влияния специализации на эффективность системы управления затратами мы воспользовались методом корреляционного анализа [1, С. 253], поскольку именно он позволяет выявить направление и силу влияния факторных признаков на результативный. В качестве факторного признака мы рассматриваем коэффициент специализации. В качестве показателя, характеризующего эффективность системы управления затратами, мы используем коэффициент относительной эффективности производственных затрат по урожайности/продуктивности (k_{ec}). Коэффициент рассчитывается как среднее арифметическое произведений коэффициентов урожайности/продуктивности и себестоимости по каждому виду продукции. Коэффициент урожайности/продуктивности определяется отношением фактической урожайности/продуктивности (P_f) на предприятии к среднему значению урожайности/продуктивности по Крыму (P_a). Коэффициент себестоимости рассчитывается отношением себестоимости конкретного вида продукции в среднем по Крыму (C_f) к себестоимости этой продукции, сложившейся на предприятии (C_a).

Коэффициент урожайности/продуктивности и коэффициент себестоимости являются косвенными показателями, характеризующими эффективность управления производственными затратами. Так же в качестве косвенного показателя эффективности управления затратами можно рассматривать и рентабельность производства продукции, которую мы рассчитывали как средневзвешенное значение рентабельностей основных видов

продукції підприємства.

Для проведення досліджень ми розглядали показники роботи сільськогосподарських підприємств Криму з різною виробничою спеціалізацією. По результатам розрахунку кореляційних моделей, можна відзначити, що спеціалізація сільськогосподарських підприємств Криму в більшості випадків не надає суттєвого впливу на ефективність управління виробничими витратами в них (коефіцієнт кореляції становить 0,441-0,686), значуща зв'язь між цими показниками спостерігається лише у прибуткових багатогалузевих підприємств (0,879).

Ще менше суттєвий вплив спеціалізація по результатам аналізу надає на собівартість виробленої продукції та рентабельність її виробництва. Слід особливо відзначити тенденцію зворотньої зв'язі між коефіцієнтами собівартості та спеціалізації, рентабельності та спеціалізації. Таким чином, можна зробити висновок про те, що з підвищенням рівня спеціалізації витрати підприємств на виробництво продукції частіше за все мають тенденцію до зростання, що свідчить про крайню неефективну політику управління витратами або її відсутність в таких підприємствах.

Єдиною кореляційною моделлю, яка характеризує наявність зв'язі середньої сили практично по всіх розглянутих групах підприємств, є модель взаємозв'язі урожайності/продуктивності та спеціалізації підприємства (коефіцієнт кореляції становить 0,612-0,662). Модель виявляє пряму зв'язь між цими показниками, причому в прибуткових багатогалузевих підприємствах цей показник близький до 1 (0,920).

Таким чином, в даний час в сільськогосподарських підприємствах Криму спеціалізація надає вплив лише в технологічній сфері їх діяльності, не визначаючи ефективності виробництва основних видів продукції. Це свідчить про низький рівень організації та, відповідно, низьку ефективність управління витратами в цих підприємствах. Відокремлену групу в цьому відношенні становлять лише багатогалузеві прибуткові підприємства, де встановлена щільна кореляційна зв'язь між коефіцієнтом спеціалізації та коефіцієнтом відносної ефективності управління виробничими витратами (0,879), коефіцієнтом спеціалізації та коефіцієнтом собівартості (0,738),

коефіцієнтом спеціалізації і коефіцієнтом урожайності (0,920). Но следует отметить слабую связь между коэффициентом спеціалізації і рентабельністю в этих підприємствах (0,289), что косвенно указывает на низкую ефективність управління якістю і сбытом продукції.

Очевидно, что перспективным направлением повышения эффективности производства и реализации продукции в специализированных підприємствах является формирование в них эффективной системы управления производственными затратами.

Литература.

1. Гмурман В.Е. Теория вероятностей и математическая статистика / В.Е. Гмурман. – 10-е издание. – Москва: Высшая школа, 2004. – 479 с.

2. Основные принципы спеціалізації і розміщення сільського господарства // [Електронний ресурс] Режим доступу к статье: <http://powerhouseeds.com/?p=185>

3. Размещение, спеціалізація і концентрація виробництва // [Електронний ресурс] Режим доступу к статье: <http://konspekts.ru/ekonomika-2/ekonomika-apk/razmeshhenie-specializaciya-i-koncentraciya-proizvodstva/>

АЛЬТЕРНАТИВНІ СТРАТЕГІЇ НА ДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ

***Вишиванюк М.В., к.е.н.,
голова Івано-Франківської обласної ради***

У питанні активізації інвестиційної діяльності в Україні немає альтернативи посиленню цілеспрямованої політики (стратегії) як на рівні держави, так і на рівні регіонів. Більше того, світовий досвід інвестиційної діяльності свідчить про найбільшу приналежність для зовнішніх інвесторів тих країн і регіонів, де відчутна активність місцевих інвесторів.

За оцінками внутрішніх й іноземних економічних суб'єктів, інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим. У залученні інвестицій в регіони України важливу роль має відіграти політика сприяння на регіональному рівні, що є виявом політичної волі та здійсненням реальних заходів представниками місцевих органів влади щодо підтримки інтересів інвестора, місцевих переваг в інфраструктурному забезпеченні інвестиційних процесів -